

BIBLIOTHECA NATIONALIS HUNGARIAE

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

NKA Közgyűjtemények Kollégiuma I./e pályázat A RESTAURÁTOR MŰHELY TEVÉKENYSÉGÉHEZ SZÜKSÉGES SZAKMAI ANYAGOK ÉS ESZKÖZÖK BESZERZÉSÉRE Altéma kódszáma: 3533

A KÖZGYŰJTEMÉNYEK KOLLÉGIUMA 2013. 12. 16-i ülésén részünkre
800.000 Ft támogatást ítelt meg.

A támogatásból beszerzett anyagok és azok felhasználása:

A Nemzeti Könyvtár Restauráló és Kötészeti Osztálya régóta használ olyan anyagokat és eszközöket munkájához, amelyeket a Gabi Kleindorfer restaurátorokat ellátó cégtől, Németországból rendel.

A Gabi Kleindorfer cégtől 1.104 EUR értékben szereztünk be a dokumentumok restaurálásához, valamint a kiállítások rendezéséhez szükséges anyagokat és eszközöket. Az anyagok (poliészter csík és ragasztó, radírszivacs, gumicement, Hollytex, mobil leszívó asztal, nyúlenyv, rizskeményítő, pumpás porlasztó, filterkarton) felhasználása a pályázatban megfogalmazottak szerint történik.

- Kiállítások rendezése, a tárgyak elhelyezése során igen nagy hangsúlyt fektetünk az állományvédelmi szempontokra. Ennek része a dokumentumok kíméletes rögzítése poliészter szalagokkal. A poliészter szalag rögzítéséhez speciális méretű kétoldalas ragasztóra van szükség.

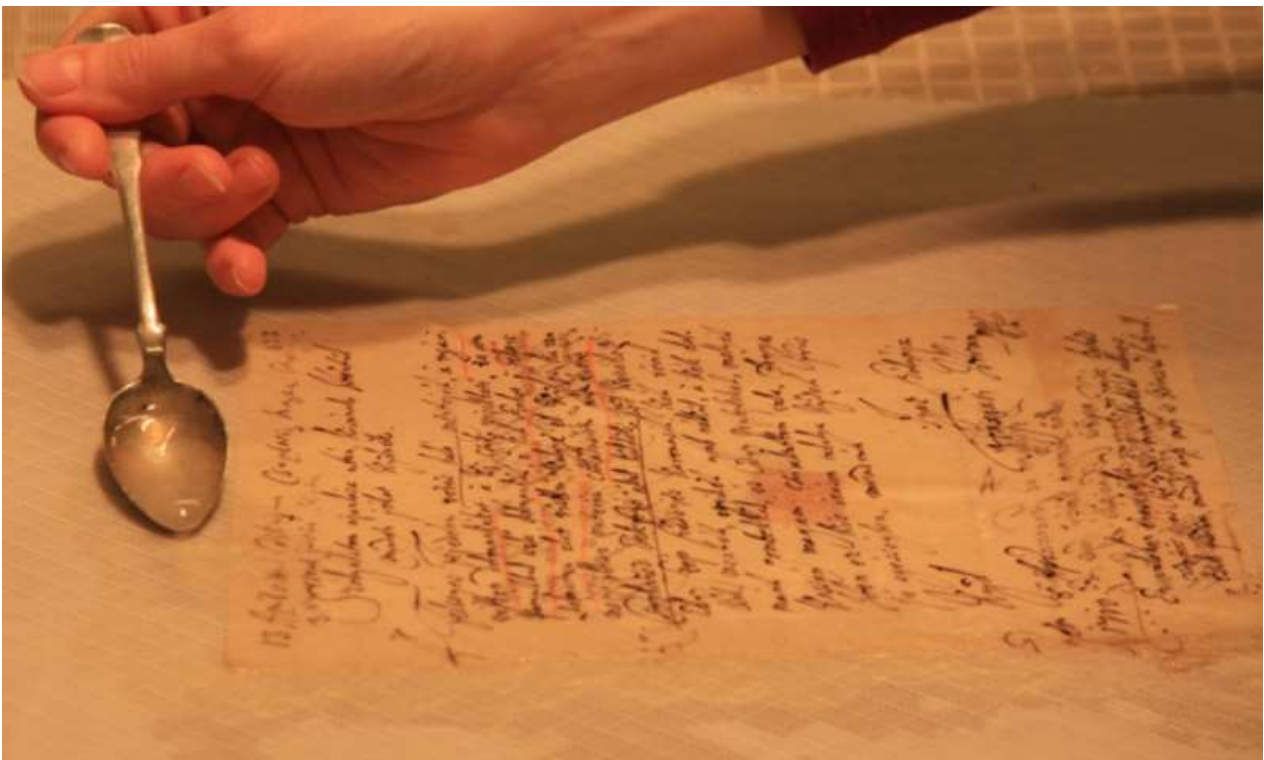
Az OSZK az elmúlt évek során egyre több kiállítást rendez, illetve kiállításokra kölcsönöz dokumentumokat amihez szükséges a Restauráló és Kötészeti Osztály közreműködése. Az osztály 2014-ben 1620 órát fordított a kiállításokból adódó munkák elvégzésére.

- Az egylapos dokumentumok tisztítása jelenleg egy különleges puha radírszivaccsal végezhető el legkíméletesebben, a gumicement (Crepe Rubber Cement Pickup) a ragasztó maradványokat távolítja el nagyon kíméletesen.

- Műhelyünk egyik fő profilja a papírrestaurálás, ennek során gyakran alkalmazunk vizes kezeléseket. Sok esetben papírontással egészítjük ki a sérült lapokat, ennek elengedhetetlen kelléke a szövés nélkül előállított poliészter anyag (Hollytex), amelytől elválik a ragasztós dokumentum és, amely nem hagy nyomot a papírban.
- A szárítás során a Hollytex rétegekkel fedett dokumentum filterkartonok (szívópapírok) között kerül simításra.

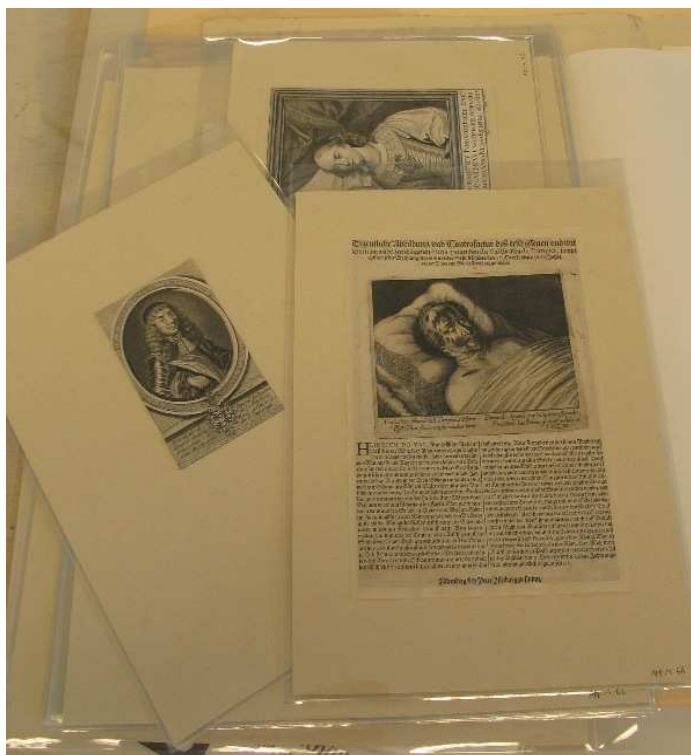
BIBLIOTHECA NATIONALIS HUNGARIAE

- A digitalizálás alkalmával sajnos a már korábban restaurált könyvek is sérülnek. Javításuk sok feladatot ad a restaurátoroknak, ugyanakkor teljes restaurálásra nem szorulnak, illetve idő hiányában az el nem végezhető. A sérült lapok gyors javítását segíti az a kis méretű leszívó asztal, amelyet a könyv lapjai közé lehet fektetni, megkönnyítve ezzel a részleges restaurálást, illetve lehető teszi a helyi nedves kezeléseket.
- A restaurálás során törekszünk a természetes ragasztóanyagok használatára (enyv, keményítő), amelyek a reverzibilitást garantálják.
- Napi munkánk során a bőrkötések konzerválásához fontosak a likker emulzók és bőrpaszták használata. Ezeket műhelyünkben készítjük, amelyek egyik összetevőjét a jó minőségű pataolajat a Kremer Pigmente GmbH & Co. KG cégtől tudtuk beszerezni 61,65 EUR értékben.
- Restaurálás, konzerválás után minden metszet, aprónyomtatvány, plakát egységes, számára megfelelő védelmet nyújtó tárolóeszközben kap helyet. Elhelyezésük egyik módja a különböző méretű savmentes kartonból és poliészter tasakból álló tárolórendszer, amit méretre készítünk el hegesztéssel. A poliészter tasakokhoz szükséges alapanyagot Nagy-Britanniából tudjuk beszerezni.

A Preservation Equipment Ltd-től 508,40 GBP értékben szereztünk be négy tekercs (200 m) poliészter fóliát. Ebből az anyagból jó minőségű, egyedi tárolóeszközöket tudunk készíteni az Apponyi metszetgyűjteménynek, valamint a különféle méretű egylapos dokumentumainknak.

Az Országos Széchényi Könyvtár Régi Nyomtatványok Tára Apponyi Sándor metszetgyűjteménye

(<http://www.oszk.hu/reginyomtatvanyok>) fém, fiókos tárolószekrényben helyezkedik el. A különböző méretű metszetek jelzetsorrendben fekszenek egymáson a fiókokban. A metszetgyűjtemény restaurálása több éve tervezetten folyik. Az elvégzendő munka célja, hogy az Apponyi metszetgyűjtemény minden darabja restaurálás, konzerválás után egységes, számára megfelelő védelmet nyújtó tárolóeszközben kapjon helyet. A gyűjtemény elhelyezésére háromféle méretű savmentes kartonból és poliészter tasakból álló tárolórendszert alakítottunk ki. A már restaurált metszetek felső élükön savmentes kartonra papírfülekkel rögzítettek, így ha szükséges, a hátoldaluk is hozzáférhető. A víztiszta poliészter fóliából készített tasakok biztosítják a könnyű azonosíthatóságot a megfelelő védelem mellett.

2014 év folyamán az Apponyi metszetgyűjtemény restaurálására 230 munkaórát fordítottunk, amely során 115 db metszet került új tárolóeszközbe.

A tárolóeszközök folyamatosan készülnek a restaurált dokumentumoknak.

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
INFORMÁCIÓSZOLGÁLTATÁSI
IGAZGATÓSÁG
H-1827 BUDAPEST
BUDAVÁRI PALOTA F ÉPÜLET
Telefon: 224-3768, Fax: 487-8645

- Az öntéssel kiegészített dokumentumok utánernyvezéséhez, az érzékeny felületek kezeléséhez és a pergő festékrétegek rögzítéséhez a restaurátori gyakorlatban használt anyagok egyenes oszlatását biztosítja a jó minőségű “Airbrush” szórópisztoly és a hozzá tartozó megfelelő teljesítményű kompresszor. A különböző nagyságú felületek kezelése legalább kétféle pisztoly mérettel oldható meg. Ilyen eszközzel műhelyünk eddig nem rendelkezett. 84 100 HUF értékben sikerült beszereznünk e teljes felszerelést Pap László kereskedőtől az NKA támogatásával. Műhelyünk felszereltsége ezzel lehetővé teszi az érzékeny felületek egyedi, gondos kezelését.
- Az öntéssel kiegészített dokumentumokat, az érzékeny pergamenlapokat merino filcek között préseljük. A támogatási összegből 5 méter filcet tudtunk beszerezni 69.000 Ft-ért

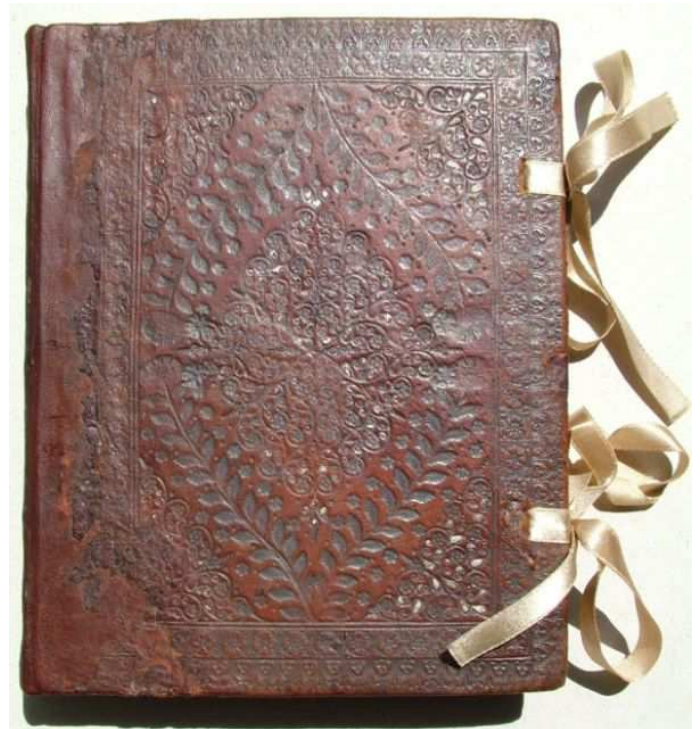

- Kasírozáshoz, retusáláshoz különböző méretű és típusú ecseteket használunk. Jó minőségű, különböző vastagságú és szőrminőségű ecseteket szereztünk be a Bősze ecsetboltból 30.385 Ft értékben.

- A különféle elkészített ragasztóanyagok, keményítők tárolását segítik a tetővel ellátott műanyagdobozok, a mércével ellátott edény az anyagok kiméréséhez hasznos eszköz.
- Régi ragasztóanyagok leoldásához, a papírrestaurálásban használatos kezelőszerek készítéséhez különféle vegyszerekre van szükségünk (etil-alkohol, alkonek, Aceton, ecetsav, glicerin, zselatin). Ezeket az Azúr vegyszerboltból szereztük be 159.700 Ft értékben.

- Többnyire a könyvek gerincére kerülnek a jelzetcímkék, illetve a restaurált könyveknek készült tárolóeszközökön, tokokon, dobozokon is fel kell tüntetni a jelzetszámot. A jelzet felírása jó, ha archivális tollal történik, amelynek tintája ellenálló a fakító fény (UV) hatásának. Ilyen tollakat szereztünk be az Art-Export Bova cénél, ahol az előzőeknek használt finom minőségű Ingres papírokat is megvettük.

Egészbőr kötésű könyv restaurálás előtt és után.

2014-ben a Restauráló és Kötészeti Osztály 11.820 munkaórát fordított a könyvtár dokumentumainak restaurálására.

Budapest, 2014-11-25

Érdi Marianne
Könyv, papír, bőr restaurátorművész
osztályvezető
Restauráló és Kötészeti Osztály
Országos Széchényi Könyvtár

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
INFORMÁCIÓSZOLGÁLTATÁSI
IGAZGATÓSÁG
H-1827 BUDAPEST
BUDAVÁRI PALOTA F ÉPÜLET
Telefon: 224-3768, Fax: 487-8645